

OȘTENII ROMANI

1877—78

POESII

DE

ALESSANDRU PELIMON.

INVENTAR
2020

BUCURESCI

NOVA TYPOGRAPHIE NAȚIONALĂ C. N. RĂDELESCU, STRADA ACADEMIEI NO. 24.

1880

Prețulă 80 bani. 15

Biblioteca Centrala

L120891160

Biblioteca Centrala Universitara - Sibiu

749
21/822144

OȘTENII ROMÂNI

1877-78,

POESII

DE

ALESSANDRU PELIMON.

UNIVERSITATEA „L. XIPIA”
— SIBIU —
INVENTARIAT 1980

Bibl. Inst. de inv. superioară
INV. Nr. 57664 1978

BUCURESCI

NOUA TYPOGRAFIE NAȚIONALĂ C. N. RĂDULESCU, STRADA ACADEMIEI No. 24

1880

3
Tos
13 FEB 1986

ANTICARIAT
Lei 7

TRECEREA DUNĂREI

TRECEREA DUNĂREI

Et sauvons, s'il se peut, César et les
Romains.

VOLTAIRE.—La mort de César, tragédie.

Nordica 'n sbor acuilă, cea cu capete două,
Trăsnia precum unu Joe;—combătea sub Balcan.
Găsi némicul tare, leul cu forțe nouă,
Cel încuibat la Plevna, teribilu Osman...

Cerut-a ajutorulū mai grabnicū la 'ndemână....
Făcutu-s'a gătire; ordinul s'a și dat.—'i)
De la Dunăre juna óstea acea română
Fruentaria să trecă, fluviul celu turburatū.

Până în josul la mare, țeara, cu uă credință,
 Din Mehedinți și Gorjiu și 'n susul de la Ciachlău,
 Uă voce sună tare : Români! Independință!..
 Mergemul! timpul ne-ajută, e mare Dumneșul!..

Cine să spună pôte acea viue mișcare,
 De vitezie sunetul, avântul la ostași?..
 Rast, Calafat, Poiana s'auđi uă strigare,
 Din pepturile óstei pedestre,—călărași.

E óstea românească răsunsetul care scóse,
 Mișcarea e imensă, credința e cu ea;
 Merge să 'și dea un nume prin sapte glorióse;
 Să 'mpartă libertatea celorul cari doria...²).

Din bărci pontóne, poduri iute pe Jiul s'aședă...
 Trecul taberil, cară, ostel, de Linil și Vênătoril,
 Trecul artileril, corpuril, di nópte nu 'ncetează;
 Dorobanți 'n Gânjova, suindul pulbera 'n nuoril...

Armași cu carabine, căciulă mândră 'n frunte,
 Albă de curea lentă purtândul ei peste peptul,
 Călărași, cu serviciu de la câmp și de munte,
 Se vedul cu Roșioril spre Corabia drept.

Acolo totă óstea cu geni, sanitari,
Pedestri, cãlãrimea, divisiuni sosescũ,
Baterii ai flotilei, și pompieri tunarii;—
Peste Dunãre podulũ pontoneri 'lũ gãtescũ.³⁾

Alteþea Sa armatei Capũ, cu mare suitã,
Statul-major, bãrbaþii de stat, și Archierei,
Înaũgureazã puntea, — c' uã cântare sãnþitã,
Bine-cuvîntãnd óstea pênã 'n sus de Celei..

Solemnitãte ast-fel cam de mult nu veduse
Þermi acesti, pãmẽntulũ cu sãnge apãratũ.
Capul Suprem rãdicã, cu alarma ce fuse,
Coragiu 'nsufleþirea: face p'oþtean bãrbaþũ!..

Corabia cea nouã se aflã 'n serbãtore;
Înr'una bate inimã la juni și la bãtrãni;
Focul patrii s'aprinde cu-a gloriei amóre,
De timpũ de mari fapte vorbesce la Romãni!..

Cãntare de vieþã, din cornuri, muzici sunã,
Oþtirea în câmpie, — Dunãrea detunãndũ:
Cu bucurii și 'n lacrimi luãndu-þi diua bunã,
Amicii, fraþi, pãrinþii se 'mbrãþiþau plãngẽndũ.

Trecerea se începe, pontóne 'sü destinate. —
 Aprópe-uă divisiúne avangard' a trecut ;
 Pe podü pornesce alta, cu carále 'ncărcate,
 Provisiunü și trupe, cai, arme pe 'ntrecutü.

Divisiúne-a patra la Nicopol trecuse ,
 Cu Rușii, mai 'nainte,—ș'un conflict se ivi...⁴⁾
 Marei Rosii Țarul c'ua depeșă făcuse
 Domnitorului cereri, puterile-a 'ntruni...

Pentru Creștini acésta se cređu détorie,
 Româniü să susținë s'ajute pe Creștiniü ;
 Să lege înfrățire, să fie 'n armonie ;
 Pe împilați să scape, ș'a 'ntări pe vecini...

Cu armele pe brațe, divisiúnea 'ntéia
 Rémâne să observe p'al țerei teritorü ;
 Scumpü și iubitü ori căruü copil din România,
 Pământulü pên' la mare cu fluviulü curgătorül..

Curcanii, sentinele, ținëndü arma în mână,
 Salutä Domnitorul, cel cu suita Sa :
 Care în frunte fost-a, cu óstea cea română ;—
 A mers în recunósceri ;—și 'n focuri comanda...

Linia, băeții agerî,—baioneții! c'uniforma :
Chepiu și cu benți roșii la tunici,—bravi, armați;
Precum ș'artileriştiî, ce batú și surp' enorma
Cetatea întărită; la luptă sîntú bărbați!

Așa și Vênătorii, pe capú cu pělărie,
La măneci cu șnurú verde, penagiul mánunțelú,
Deprinși cu vênătórea de feară pe câmpie;
Cu ei vin și gendarmii cu casca de oțelú.

Uă țeră e 'n mișcare; un popolú se grăbesce
În cale-î să deschidě străluce viitorú;
Și inimile-atinse cu Crucea se 'ntăresce;
Și ochii se rēdică spre oști și Domnitorú!...

Pun cei d'ântei piciorulú pe podú pentru a trece.
Salut cu ochii țeara, pămēntulú părintescú;
Se duc unde îi chiamă și caută să plece;—
Stindardulú și onórea e sufletu-ostășescú!...

La Corabia ast-fel celebratu-s'a faptulú;
Punēnd ochi 'n Turcia, spre Plevna îndreptați!...
La Măgura din façiă le fuse desbarcatulú,
Și merseră 'nainte, Români 'nferbînțați.

Tabere cum și fumuri, de pre dealu vedu departe
Verdi șire corturi, audu vuet din când în cându...
A! inima ca foculă bătea în Români forte,
Sub drapeluri mărețe 'n Bulgaria călcându!..

REDUTA GRIVIȚA

LÂNGĂ PLEVNA.

GRIVIȚA ATACATĂ DE ROMÂNII—30 AUGUST.

Cât de curând vă înălțați
Europa vă privesce,
Și dafinul ce voi luați
Nu se mai vestețesce...

I. VĂCĂNESCU.

Totu-aci un monstru, uă feară armată,—
Cu ochii de trăsnetu,—da focuri din tăbi!..
În sus Semiluna 'n drapelu sângerată..
Lung furnica glóte cu fesuri, cu săbi!..
Reduta, cu șanțuri, cu óste, se 'ncruntă;
Dér ênsă din fația-i Români o 'nfruntă!..

Cât ochiul zăresce pe lungile maluri,
 Se 'ntindă c' orizontul, ici colo esă fumuri;
 Și forțele turce, din Vid pênă 'n dealuri,
 Își țină dominația, prin Plevna, cu tunuri:
 Nalți Opanes, Bucov și Grivița 'n laturi,
 Păreú că deschide uă gură de iaduri..

Adversele cornuri, alarmă tobe bate,
 Și plóia cu neguri ce cerne e mare...
 Când și comandantii strigă p'în armate,
 Gătiți în momentul pentru mișcare...
 Baterii, colóne, detunându alérgă,—
 Precum în munți nuorii de focu se descarcă...

De óste străluce păduri baionete:
 Sântu falnice brațe cei cari le ține...—
 Strigú : 'Il Alah!..., Turcii, cum vedú ¹⁾ regimente,
 Scoțendú tiraliorii cu puscile pline!..
 Ș'ataculú începe cu ne'ntâtdiere;
 S'apropii Românií lovindú din putere!..²⁾

Ți ce nu se uită d'a ei grozăvie!..
Grivița 'ntărita,—bastion, ostire,—
Părea ca uă mare când e 'n vijelie;
Obusurī daū lavă revărsându peire;
Luptându a le fulgerī d'a sfâșia nóptea;—
Nesocotindū p'advers și trimițendū mórtea!..

O! ce de martiri cadū și 'n sânge se scaldă!..
Câte ferbinți inimī de mame sfâșie?!
Câte ființi june cu doliu se 'mbracă?!
Câte-aū jelit ast-fel perđendū uă soție?!
Dér, pēnă Romăniī aū venit să lupte,
Cum scăpat-aū Rușii cu lăncile rupte?...³⁾

Acidentat spațiu;—este 'n depărtare
Susū întăriți Turciī, și din josū Romăniī...
Cu adversu 'n fația nu se dă ertare.—
Fiind năvălire cu asalt, Crestiniī,
Duc fascinī, gabióne, scări ca să s'ajute;—
Mergū prin focū, și sparge pe Turciī din redute!..⁴⁾

RACHOVA 8 NOEMBRE

RACHOVA 8 NOEMBRÉ

Turcii se vędură nevoiți a părăsi fortul și fură goniți în desordine, cõci adversarii le era în spate. Dorobanții le ocupă fortul acesta din drępta, cară Turcii intrară în al duoilea cel care era spre stânga.

CAMP. ROMÂN. ÎN BULGARIA.

De când Nicopolu a sa istorie,
Sângerósei țile, ș'a însemnat...
Crestinii n'avură 'ndeajuns tărie;—
Baiazet Fulgerul a fost triumfat...¹⁾

Câți secolî de jële s'aũ curs cu durere!
Domniaũ Musulmani 'n Misia stăpâni...
Se curmă cea stare cu sânge, putere,—²⁾
Din ȝiua loviri 'ntre Turci și Români...

Din dominanți culmini Rachova, cetate³⁾
 Numa 'ntăriture, oști, strategic locū,—
 Mânia cerescă, năvăliri d'armate,
 Vădu spăimântată : fu uă ȝi de focū!..

S'apropie-adversulū ; din Galova 'lū simte ;
 Incendiu i 'lū spune, luminī, flacări mari...⁴⁾
 Sosesce ; începe ataculū ferbinte ;
 De pe văi se urcă către tabii tarī!..

Vin Romāni 'n luptă!—asaltū pedestrașii ;
 Baterii cu tunuri cetatea lovia...
 Cu Curcani 'n focuri, iaū și Călărașii⁵⁾
 Pe nizami în săbii, cari se bătea...

Lupta se suspendă, p'în amurgul serii,
 Și re'ncepe earăși ; focul n'a stătut.—
 D'uă parte și d'alta se perdū ofițerii ;⁶⁾
 Ostașii n'aū numēr câți aū mai căduțū...

Precum oraganul, spulberă, batū, svântă,
 Oștile-Romānii pe Rachova 'n susū!..
 Malurile 'n sânge, forturi se spăimântă ;
 În amară grije pe nizami i aū pusū....

*

*

*

Paşa Caimacamul, următórea nópte,
Neputênd să sting'atacu 'n duoë părți, ⁷⁾
Cel de peste ape, cu adversu 'n spate,
A'ncărcat să plece spre alte cetăți.

Zaptii elü trimise, călări ca să scie
Liberă de este calea spre Vidin.
Aü plecat spre ȃiuă Turcii, uă ordie :
Pedestri și tunuri,—cară un drum plin...⁸⁾

Nomolósă-uă gârlă în cale se'ntinde,
Cât distanța cursă ia un călărețu;
Sub ceață în nópte, mergü Turci 'nainte,
S'apuce să trecă gârla pe podețu.

O! dér ce se 'ntemplă la toți? la călarii
Cu tunuri, chesóne, oștirea pe josü?
Pe țermul din stânga pândiaü militarii,
În șanțü, cu putere, despre pod în dosü.

SMĂRDANUL 12 IANUARIE

SMÂRDANUL 12 IANUARIE

Ferul peste feru lovesce, focurile se'nfăşorū,
Din taberile isbite un fulger esc, un nuorū.

I. HELIADE RĂDULESCU.

Tu as là près de toi le vaste Xanthe ;
vois s'il peut te sauver?

HOMERE.—Iliade chant XXI.

Însufleţiţi de focul al marilorū pornirī,
Din timpī când Crucierī ducēū pe mări oştirī;—
Idea era sântă luptândū cu Saracinī. —
Românī, prin esemple, urmat-aū pe Crestinī!..
Cu lupte, sacrificī, Românī, din trecutū,
Europei şi luminei mereū era un scutū. —
Câmpia dunărenă, şi orī ce cetăţuie,
Măreţe fapte 'ntr'una vorū sci ca să ne spue!..

Pe șesul dintre dealuri, aprópe de Vidin,
 Se află duoë sate,—și curge un rîu lin.
 Pe malurile apei, aci, între cătune
 Inova și Smârdanul, se 'nalță uă minune,
 Mai mare ca 'n cetate, colos de 'ntărituri,
 Cu șanțuri cremaliere, lunete 'n legături.¹⁾
 Cetatea se 'ncongiórá de dealuri pe departe
 Cu mică pădurice. Distanța ce-o desparte,
 De forturi detașate se ocolia spre-apusu;
 Se susține de taberi, cât și Smârdanu 'n susu.
 Și tari ca nisce forturi, de luptă -de armate;
 E 'ntéia apărare a verginei cetate...

Vidinul de asemeni, domnind cu-atâtea forți.
 Castelurile-antice, cu ziduri și 'n feru porți;
 Din Dunăre-adîncite 'l încongiura canaluri;
 Redanul, citadele, geami, orașu 'n maluri.—
 Aci a le Turciei oștiri cari era,
 Confinele Bulgarii spre vest le apăra.

Izet-Pașa, cu trupe ș'ua grea artilerie,
 Călări cu caii ageri, Smârdanului tărie,
 Destină uă armată alésă de nizami,
 Să ție pept de luptă, c'un colonel ș'imami...²⁾

Româna d'eră ôste de Linie, Curcanji,
Vênători, cari Plevna bătut-au ca Titani,
Și 'n Rachova și Lomul cât Dunărea s'a'ntins;
Pe Turci lângă Hârlețu în cursă i-a fost prins;
Și cari măturară, cu armele în mână,
Oștirile adverse, ș'avuseră 'ndemână
Cu forțe să 'ncongiore acelū superbū nemicū;
Și spaima să o ducē pēnă 'n Beligracicū,
Veniră tari, ca iarna, — voioși precum sūntū dēnși...
Afară stând ei nópcea și 'n gerū, cu focu 'ntrēnși;
Veghetori, puși pe lucru, forma iute traseū,
Să s'apere, să lupte ș'a 'nainta mereū.-.

Avură-uă bună-điua, lângă un sat pe luncă...
Colea cu vre-uă trei salve făcu pe Turci să fugă!
Cari s'atace veniră întinși la Tatargicū,³⁾
Cu case și mic templu un tîrgușorū pré micū...

Acum Româniț mândri sosescū pe 'ntinsa vale,
Ținēndū la Vidin ochiț... Le fu Smârdanu 'n cale...
Gemea Smârdanu-atuncia de oștile turcesci,
Ce susțineū Vidinul cu forți urieșesci.
În sus sūntū tunuri tabii, cu-ambrasuri parapete,
Ca turnuri încruntate, și 'n șanțū miī baionete...

Le apără nizamiî, s'ajut cu călăreți;—
 Cu trăsnetul, servenți, artileristi isteți.⁴⁾
 Ca 'n Grivița cum fost-a și 'n Rachova atacul;—
 Etropolu-Balcanul cum răscoli Cazacul;—
 Și pînă la Sofia, cât ține acest loc, —
 A răsunit d'alarma, din Dunăre 'n Timoc. —
 Deprinși Români ast-felū susțin ș'aici lovirea;
 Se luptă bărbătesce și întocmescū izbirea...
 Venindū aceste trupe, câmpia răsunase,
 De ómeni și de cară, de cai ce s'adunase,
 De urlete mugire, și tobele bătëndū, —
 Cu focuri și cu fumul, vîrtejuri scóse 'n vîntū...

Capabili comandanții, bărbații coragioși,—
 Înalt cu barbă unul,—ș'ofițeri numeroși,
 Consiliu ei ținură de astă bătălie;
 Atacul cât se póte să 'l dea cu energie.—
 Cu Stat-majoru 'n frunte, unescu-se în plan,
 Lovire să dea tare trufașului Smârdan.

E iarnă fórte aspră și néoa este mare,
 Și vîntul suflă rece în noști cu 'nfiorare;
 Cu tóte astea apa în rîu umflatū curgea,
 În jos pe lângă forturi cu valuri se ducea.

Și plóia cea de glónțe venia ș'obusi aprinse...
 Avânt iaū Roșiorii, pept Călărași 'mpinse
 Când Turci călăreții, cu lănci și săbii, vorū
 A năvăli ca trăsnet în Români frați lorū.
 Și șarja călărăscă o-admiră cavalerii;—
 Din fația-i se retrase osmani carabinerii...
 Atuncia comandantii ordóná la Români,
 Asalt sa dea 'nainte,—cu baioneta 'n mâini..

Mi-ți fu lupta 'nfocată; șarja se petrecuse.—
 În roșu sânge-albețea de néoa prefăcuse...
 Tóte trupele parte l'acțiune-aū luatū,
 Spre 'ngenucherea astui Smârdan ne'nduplecátū.
 Când tunetul din munte copaciul îl rēstórná,
 Sufларerea vijeliei și crivățul de iarná
 Cum sgudue când surpá din stânci un bolovan,
 Mai tare fu lovirea a luptei la Smârdan...

Dér ríul e obstaclu; măcar uá punte n'are;
 D'a 'l ocoli departe e greutate mare.
 Din unul dintre flancuri, cum întēmplare-adus,
 A fost atunci nevoie s'o ia Curcani 'n susū,
 Spre atac,—ca să pótē succesul a fi mare.
 Și astá-datá dēnși se port cu 'mbărbătare!..

Curcanii și acilea găsiră chip, p'în rîu
 Trecură, pe rea iarnă, cu apa 'n susu de brâu.
 Pe țermi când s'arëtară, pe ei tôte 'sü muiate;
 Mantalele rëmase învólte îngheçiate...⁵⁾
 Cădeü ênsă obuse pe ei și focü mereü,
 Cari 'i făcea s'asude, cu tot geru cel greü.

'Nainte peste șanțuri s'asvêrle voinicesce,
 Cu lovituri de armă ce sparge și 'ngrozescel
 Sêlbatec Dorobanțulü, cu péna de curcan,
 Cu ochiul cum e șoimul, cu brațu-î un arcan,
 Cu façia smead' aprinsă de gerü, de încruntare,
 Nizamilorü aduce curênd înpăimântare.
 Acele'ntăriture, lunete, și redani,
 Rëmaseră nimicuri feroșilorü Curcani...
 Al șéselea de Liniî a pus puteri cu viață; ⁶⁾
 Culese lauri mândri isbind p'adversu 'n façia...
 Ș'al patrulea asemeni, nu stetc mai pe josü,
 Luatu-i-a 'n bătaie al sêü locü sângerosü.
 Oștirea tótă ast-fel dădu atac cu-alarمة.
 Pe Turci ea îi somase ca sê depunê arme...
 Turciî, parte în șanțuri, parte s'aü tras în satü,
 Se bat tot înainte ca leu 'nfuriatü.

Români 'n ei ca trăsnetu, precum îi urmăresce,
Și'n șanțuri și 'n afară cu arma îi sdrobesce.

Să spunemū adevărul, nizami n'aū voitū
Ca desarmați să fie,⁷⁾—ci mai bine-aū muritū!..
Cu tunurile, forturi, drapeluri, munițtune,
Cădură;—ș'oficerii cu cei prinși se supune...⁸⁾

Viteaza d'er purtare atuncia, la Smârdan,
Făcu să li se 'nchine teribilu-Agarean;
Românii mulți acolo, oștiri de regimente,
Aū triumfatū;—rēmâne a lorū urmī monumente!

Cădură și d'ai noștri iubiții frați, părinți,
Din unghiurile țerei, din Niamțu 'n Mehedinți...
Cădură cât se umple s'așterne uă câmpie,
Iubiți frageți sii ai mamei Romănie!
Un fiū acesteī mame, ol june oficerū!
Cu ochii ficsi 'nainte, ținēnd în mână ferū,
Ai pus la glonțe peptul, alături cu oșteniī,
Făcut-ai d'etoria cu bravi tēi Olteniī!..
Ai pus sub piciorū feara!.. spaim' ai nesocotitū..
Te salut!.. Cu onóre fapta ți-ai împlinitū!..

Din ȃia cea solemnă Victoriă,— și stindardul
 Mărețu filfi 'n vîrful redutelorū, cu-asaltulū,
 O! multe curse lacrimī, cununī cāte s'adunū,
 Precum d'acolo frații despre coragiū ne spunū!..
 Diverse interesurī, tiraniū și pēcate,
 S'aū sacrificat dēși spre-a fi desființate!..
 Un popol ca să scape; — pe prunc a ține 'n mersū!
 La arbor să dea viață de 'nfloritorū progresū; —
 Dureri, amărăciune, și umilinți sclavia;
 Creștinii să le stērgă, să 'mpartē bucuria!..
 S'aū sacrificat dēși, copii din Carpați,
S'aducă libertatea la Bulgari subjuțați!..
 Balcanulū cāt și Istrulū d'uă-dată tresărisă;
 Sunat-aū de strigarea a luptei ce-audiră;
 Ș'al trōmbițelorū sunetū, prin sgomotosul tunū,
 De bucurii s'aude, d'un viitorū mai bunū!..

Creștinii! acuma, uite, triumful este mare!..
 Heroulū ce 'n vinge se dă încununare,
 Și celū căđut lacrimī, flori, bine-cuvîntări!
 A mamei îngrijire,—tēmāie și cāntări!..
 D'apare 'n cāmp vre-uă umbră;—cāntare sgomotosă!—
 Aminte cānd v'aduceți de lupta sāngerosă,

Veți sci că sântu Români, Smârdanul ce 'i vëdu
Vitezi și tineri falnici, sub arme cum cădu!..³⁾
Bulgaril recunoscintă!.. Creștinil, a vóstră viață
Să dea muriră dënși l'a vârstei dimineață!..
Oril când p'acolo treceți, și de respect coprinși,
Salutați, venerâdu-i din inimă atinși!..

Dér noi pe frați, cu lacrimi, Româniil óril uita-vomil,
Cari-acolo muriră?.. Îi bine-cuvînta-vomil!..
Să fie din scînteia sântei memoriil loril,
A patriil fericire să crească 'n viitoril!..
De focu loril, de lupta, ne-aduce-vomil aminte!..
Uă cruce ne indică loculil!..—grămeđil morminte!!

Vidinu-aci aprópe, și Inova, un postil
Ostășescil, se uimiră de măcelil care-a fost!..
Vidinu cel cu forțe,—închis un timp rêmâne;—
Bravura recunósce a armeloril române!..

RECRUȚII

RECRUȚII, ÎNTR'UN ATAC LA PLEVNA, IAȘI STINDARDULĂ

Că din vultur vultur nasce, din stejar
stejar răsare !

V. ALESSANDRI.

*

De óste geméu sate,
În iarnă ajungéndu ;
Mugiau câmpia, dealuri,
Și valea fumegându...
Tranșeurile turce,
Precum cetatea tare,
În focu ținea p'ai noștri,
Cu rezistență mare...

*

Mărite Sânte Gheorghe!
Și Sântilorū din ceriū!
În tot timpul ș'acuma,
Un ajutorū vē cerū!..
Așa ȃicea recrutulū,
Ghițan, cel cu bravurā,
Sub Bucov, în bătaie,—
La Plevna 'nfundăturā...

*

Cu elū Crivăț Pietreanu,
Un altul Verescian,
Cu Mitea de la Reșca,
Păun, Cobuz Nemțian;
Ei n'aū lăsat p'ăl frate,
În focū, pe tranșeū singurū;
Grămadă cu stindardulū,
Cât potū îlū ține sigurū.

*

Băeți, ei, mândri, tineri,
Mustețe cât le-a datū,
P'atunci nici uniforma
Să 'mbrace n'apucatū;

Ci 'n cojocelū, cu-opincă;
Suman purtase unulū,
Care bine 'nvēṭase
În lupti să serve tunulū.

*

Când ei veniaū la corpulū
Uunde-aū fost destinaṭi,
Pe cale, ca la nuntă
Jucaū, și eraū fraṭi.
Din cimpoiū cânta unulū,
Ținēnd cujma pe frunte,
Cum ḍice ciobănaṣii
Cu fluerul pe munte.

*

Recruṭilorū fu rāndulū
Să 'nfrunte focū și morṭi,
Punēnd a le lorū pepturi
Ca nisce stānci cu forṭi;
Precum Maiorul Șonṭu,
Ghiṭan din Ploescime,
S'aruncă orbū să 'nvinge
Pe Turci ș'a lorū crudime.

*

Cât spațiu-era 'ntre dealuri,
 Tranșei, -- arme 'nfruntau!..
 Smolii la chipuri, Turcii,
 Sub fesuri se 'ncruntau;
 Ostilii ei, flamă, trăsnetu
 Desperați arunc iute.—
 Némicii cu tot foculü
 Se 'ncaerü sub redute..

*

Cu fum înfășurate,
 Cât sórele-ascundeu,
 Din tunuri esü obuse
 Cu grózã-unde cãdëu;
 Se 'ngrópã, facü esplosii,
 Detunã ș'aduc mórte!..
 Ei ocolescü stindardulü,
 Vitezii și voioșii sórte!..

*

Un Colonel din cei bravi,
 Travestitü ca Curcan,
 Ținea în mâini stindardulü,
 Alături cu Ghițan.

De trei ori îl aruncă,
Din tranșeu, să inimeze
Ostașii, spre-a se duce
În focu să 'nainteze...

*

Urla atunci câmpia
De luptători; ș'ast locu,
Sub tunete și gemetă,
Era totu sânge, focu! —
Mare fu 'nvălmășială!..
Ear Turcii se ținū tare
Ca tigri peste tăbi,
În a lorū defensare.

*

Recruții tocm' atunci
La corpuri aū venitū,
În lupta acea mare
Și 'n focu neconținut;
Când Grivița, Români,
Cu bravuri cucerise,
Și Rachova căduse,
Și Plevna ocolise...

*

Înșiruite taberi
Din Dunăre 'n Balcani,
Infanterie, corpuri,
Călarî, tunuri, Curcanî;
Aduse regimente
Din părți mai depărtate,
Renumere își făcură,
Cu arme sângerate.

*

Și 'n grea iarnă luptară,
Cu lipsuri și 'n nevoi;
A fost la óste faima
D'adevărați heroi!
La sémă Dorobanții,
Cari porecliți fură;—
Vechi grăniceri, c'opincă
Și pénă la căciulă...

*

Acest atac uă probă
Al fortului era.—
De uă ți 'n sərbătóre,
Asaltü se destina...

Viteaza  nsă  ste
P n' la Vidin se 'ntinse;
Surpa fortifica ii,
 i spre Smârdan se 'mpinse!..

*

Deci, lupta a fost mare,
P nă ce mi- i cădu
Plevna,—Osman Gaziul ,
Ce gr ză 'n o ti dădu!
Tot mersera 'nainte
Rom nii,  stea jună,
 n vitezii cu-av ntul ,
Cu trăsnetul în mână!..

*

Recru ii, prin esemplu
Al capilor  b rba i,
Colonel , C pitanul ,
Locotenent , solda i,
Ca lei  se aruncă
 i  l drapel   nha ă,
Cel ciuruit de gl n e,
Cu semnul  eri 'n fa i .

*

Ghițan, care-era fiul
Din popolul din Ploesci,
Apucă el stindardul
Cu mâini pre voinicesci.
Dér se vedu atunci
Că ocolit fusese;—
Confrați săi cădură,
Și singur rămăsese.

*

Atunci pe Sântul George!
Invocă tare, el,
Cu toți Sânti și Ângerî,
În ast grozav măcel!
Și bine lemnul ține,
Stindardul său îmbracă,
Cu arma căutase
Să 'l apere cu viață...

*

Partea lui fu c'atunci
Cât fum se grămădia,
Sub tranșei musulmane,
Cum trăsnetul ardea...

Mort ar' fi cădu't p'óte,
În luptă bărbătească;
N' ar' fi lăsat stindardul
Nimeni să i 'lă răpiască!

*

Ș'atins elū de durere,
Confrații morți vėdu'l
Un ajutorū de sigurū
Că vine elū credu...
Îndată Colonelulū
Aduse ranfortū óste,
Curcanii regimente,
Să bată Turci 'n cóste.

*

Stindardulū la bravi ese
Ca sórele-arėtatū,
Cu d'aurū armătura,
De glónțe sfășiatū;
Ca acuila în sboru-ı,
Onórea ósti române;—
Curcanii și recruții,
Sciaū p'adversi să 'nfrėne l..

*

Ghițan pentru coragiulū
 Ce cu stindardu-avut,
 Curcani ca la uă-mie
 De bravū l'a cunoscutū.
 D' acolo se 'nălțase,
 Prin meritele sale,
 Essemplu fu armatei
 În a gloriei cale!

*

Și prinși cei din luptă
 Fu număr mare-atunci;—
 De prizoneri turcime
 Românii umple luncă...
 Cu heroismu 'n fapte,
 Uă óste 'și face nume,
 Precum în virtuți popoli
 Iaū rangu lorū în lume!..

*

Ținur' ăi băeți foculū,
 Într'un timpū de nevoi,
 Pên' a sosit oștirea
 Care era 'napoi.

Ostașii aii Țisii : Plevna!!
Cu dorii cari cădură!..
Ș'acei cari-un confrate
Cu grad mare 'lă vedoră!..

COLONELUL ȚĂMĂRĂȘTEAN MORT ȚĂMĂRĂȘTEAN

El ȚĂMĂRĂȘTEAN, căpitanul cel ce comanda un
tabără de ȚĂMĂRĂȘTEAN, are un fată care călăre-
ște ca un voinic ȚĂMĂRĂȘTEAN; ea umblă armată cu pi-
stole și sabie, și conduce pe vitezi în
bătălie...

Din povestirile poporului la 1848, în țările
dincolo și dincolo de Carpați.

Comandantul duce
Volontarii!..—Luce

D'arme-escorta-ȚĂMĂRĂȘTEAN!..—Tigri se măsără!..
Spre nemic îndată un pripor ȚĂMĂRĂȘTEAN scobără!..

Ușor calcă calul,
Până trece dealul;

Ear când e 'n câmpie cine 'l ȚĂMĂRĂȘTEAN mai ajunge?
Din sbor călărețul cu spada străpunge!..

Colonelu-arétă,
În Nópte-adîncată,
Chipü frumosü ; și cum elü tare armat vine,
În lumina stelei, nalt, blond, îi stă binel..

În nópte, cu rontulü,
Elü inspectă frontulü;
S'aruncă ca trăsnetü cu némicu 'n față;
În mână cu spada la luptă se 'nhață...

Fără vorbă multă,
Ordonă; — l'ascultă
Ceï cari némiculü aü venit să bată...
Óstea de sub dënsulü sórte e bărbată!..

O! de mult se scie
D'a lui vitezie;—
Cnutul să alunge; să stérgă, — spre bine!—
Fére, dureri grele, jugulü și ruginel..

Apëra căminulü
Părintescü; străinulü
Să nu îlü subjuge, să nu 'lū împilezel..
Făcea ca să baté inime viteze!..

Colo în cetate
 Sună trâmbiți, bate
 Tobele 'n câmpie.—Spre un riū departe,
 Sentinelī veghiază mișcări de-departe.

Nóptea negurósă,
 Rece 'ntunecósă,
 Cum sosi, ascunse óstea tábărită,—
 De atac în nópte fiind hotărîtă...

Straja stă, ascultă,
 Umblă 'n grije multă;
 Când va fi să simțā ori și ce mișcare,
 Iute să dea scire détorie are...

Colonelul dără,
 Devotat la țeara,
 Comanda ca fulgerū voluntari sub arme.—
 Făcea minunate fapte dupe-alarme!..

Era agerū, june,
 C' ochi dulci, — vioiciune;—
 Un atlet cu brațu-i, cu-arma, îi vomū dīce,
 Cel d'ântêt; — traiū sobru;—just; — nu iubia clicel!..

Némiculũ ce bate
 Cu lãncile 'n spate,
 Cu căciulĩ flocóse, c' ochiĩ micĩ; tãtare
 Horde;— ignoranți, bruți, sũntũ ca nisce feare!..

Pe uã nópte fórte,
 Fu tumult de mórte;
 S'a schimbat la focurĩ;—întélnișũ oribilũ!
 S'aũ lovitũ adversiĩ cu atac teribilũ..

Dã scintei oțelulũ!..
 Hura!! De tot felulũ
 Armele rêsunã!.. Vin la pept cu sânge,
 Ceĩ-ce 'n scop le este pe némicũ a 'nfrãngel..

Cãt ei se bãturã ;
 Dupẽ ce ținurã
 Foculũ, mãĩ lovire aũ dat ei cu forți.—
 Și, luptandũ, rãdicã rãnițiĩ și mortĩi...

A dua dĩ fuse,
 Unde se vãduse,
 Într'ũã colibiórã, un rãnitũ pe paie,
 La pept și la frunte, pansatũ, din bãtaie.

Nu în depărtare
 Curge-ua apă mare,
 Și în jos pădure pe sub dealu se 'ntinde,
 De orașu departe, de sat mai 'nainte.

Câți-va inși, ca frații
 Sta, ca emigrații,
 Adjutoru cât póte să dea fie-care...
 Greu, în nopti!.. rănitulú suferă mai tare!..

În curênd s'ascultă
 Plânset, jéle multă;
 În satú merse vorba c'a murit oșteanulú...
 „Dumnezeú să 'l erte!..” a đis tot sáteanulú.

În adevêrú, tocma!—
 Ținu uniforma.—
 A cerut și calul seú din bătălie,
 Când era să móră, ca să 'lú mai mângâie.

De și 'n timp de lupte,—
 Goniri ne 'ntrerupte,—
 Tot se găsi preotú cele sânte-a 'i duce;
 Făclii și ghirlante, și 'n mâini avu cruce...

Arme ș'ua tunică,
 Firu la gûttî, indică
 Cum că colonelul, care comandase
 Bravi în bătaie, aci se retrase.

Îlû scia 'n luptî grabnicû;
 Cu peptû plin și falnicû...
 Viû și ingeniosû, aspru fără teamă,
 Bun călărețû;—sincerû, generosû la sémă!..

Dér glonțulû, nebunulû,
 Când lovesce unulû,
 Nu alege capulû de simpla catană.—
 La pept ofițerulû mortal' avu rană!..

Se uitaû la dênsulû!..
 Îi înneca plânsulû,
 Frațîi, ținêndû minte de fapte, de câte,
 A lui bărbăție, și lupte-amărite!..

La bisericuță,
 Cânta ca măicuță
 Preste satû un clopotû!.. Se făcea onóre
 Celui ce în luptă ca un ostașû mórel..

Marmură alb, rece...

Carmeni nu 'i trece!..

Satulă, grănicerii, din suvenir dulce,

La mormânt cu bine-cuvîntări îl duce...

Aste vorbe Țise :

L'ai săi, c nd murise :

„Patrie  i mamă!.. DumneȚeu v  țiel.

„Luptațil unițil bine, bravi, într'ua frăție!!..”

 re e minune,

D'așa om  să sune,

Când țeara în luptă  i 'n pericol  este?

Când invasiunea calcă fără veste?..

Cel mai crudă să fie

Inamicul , scie :

Ginta coragi s  nici u -dat  pere!..

Când p n' la femeie toțil luptă 'n putere!..

Atunci!..... mult mirare

A coprins p'oril care :

Colonelul ast-fel brav  voluntară... fuse

U  jună fecior   i nimenil sciuse...

Să'lū mai vedeți ómeni, pentru bătălii!
Să'lū vedeți ce mândru e d'a isbândi!
Apărându-și steagulū s'arū lupta cu miī,
Românașul neaoșū, voinicū scie-a fi!

Când sórele-apune, să'lū vedeți viind,
Orī pe lună nóptea, cum e de voiosū,
Din a fóie verde dorul sēū spuind,
Cu unū viersū pré dulce fórte amoroșū!

Ast-fel românașulū voinicul lăncerū,
Inimă într'însulū are ca de focū;
Tare ca unū munte, brațu-i e de ferū,
Lancea sa în mână e numai un jocū!

O! să'lū vedeți lume, ce mai românașū!
Falnicū, că iubescē, și în giurământū
Ține elū și crede, ca un bravū ostașū,
Fetele pe dēnsul ochiī lorū avēndū!

Să'lū mai vedeți ómeni, pentru bătălii!
Să'lū vedeți ce mândru e d'a isbândi!
Apērându-și steagulū s'arū lupta cu miī,
Românașulū neaoșū, voinicū șcie-a fi!

NOTE

NOTE

TRECEREA DUNĂREI

¹⁾ Dăca se mai găsește vre unul dintre bătrânii capitanii, cari, pe la începutul secolului în care trăim, au condus pe Români la fapte de viteză, el nu arându-ne fapte de pe atunci, poate să ne arăte cum că, nu numai acum fiii de la Carpați și Dunăre s'au însemnat, prin faptele ce s'au petrecut, alături cu Rușii, spre a combate pe Turci pentru barbaria de atunci și abuzurile de putere cari ei le făcuseră.

În războaiele începute în acest secol, de la 1806, Rușii în contra Turcilor, trecând ei prin România Dunărea în Serbia, la 1807—8, după mai multe lovirii ce au avut acolo, într'un loc numit : Malainița, înfrânți fiind Rușii de către Turci, găsiră sprijinul românesc. Dintre cinci căpitani, din Gorji, cei mai însemnați în timpul acela, și a nume : Barbu Vișoreanu, Barbu Gănescu, Șerban Magheru, Theodor Vladimirescu (care era cel mai tânăr p'atunci dintre acești capitanii) și un altul ce s'a dat : Căcoșu ; din aceștia trei : Gănescu, Vișoreanu și Vladimirescu, fură duși de Rușii peste Dunăre, împreună cu Pandurimele voluntari Români, cari au făcut ca Creștinii să fie învingători...

La 1828, Rușii, la Băilești și în alte locuri din regiunea Calafatului, fiind încălțați și foarte sărăcitori de închinătorii Semilunei, Vânătorii (Catanclo*) de munte, Români, sub co-

manda earășî a unor bărbați de totă lauda pentru România, aș adusă un strălucit ajutor generalului rusesc : Gheismar și trupelor sale cari erau în pericol. Românii se bătură acolo ca nisce adevărați vitezi ; cei-ce prin ploia de glonțe din sinețele lor, și un mare incendiu, aprindendă provisiunile din spatele Turcilor, le desființă tabăra și i goni peste Dunăre...

La luarea Rachovei de Ruși, sub comanda Colonelului Graben, 1829, Românii, conduși de uă căpetenie română, aș perdută acolo în bătălie un mare număr de omeni morți și răniți..

2) Bulgarii precum și diferiți popoli cari trăescă în Peninsula baluanică, ce lucrară și luptară d'a se emanicipa de sub dominarea turcă.

3) La Dașova,—Corabia cea acum formată, fu construită podul peste Dunăre, care apoi s'a transportat și s'a reconstruit la Turnu-Măgurele,—Nicopole.

4) Generalu care comanda divisiunea a IV, dupe ce acesta trecu Dunărea, cea dântei cu Ruși pe la începutul lui Iulie, la Nicopole, fu transferat și numit capă al artileriei la cartierul-general ; ear divisiunea sa s'a dat în comanda unui alt oficer.

Care ore să fi fost cauza acestei transferări ? întreba totă lumea care cunoscea pe numitul general de un bărbat cu buș simț și cu uă nobilă ambițiune pentru patrie și onărea stindardului țerei sale.

Pentru-că el n'a voit, în acele împregiurări, să recunoscă uă altă autoritate și n'a ascultat ordinele cari i le da străinii ; ci numai la aceia se supuse a Capului Statului și ordinilor ce i veni de la Supremul Comandante al oștei române. Istoria nu va uita într'uă și să vorbiască de acei bărbați ce aș mănșinut demnitatea națională sub stindardul românesc.

GRIVIȚA 30 AUGUST

1) Musulmanii, în circumstanțe mari a le vicții, și chiar când sîntu în câmpu de resbelu cu armele în mâini, nu încetează d'a invoca mărturisirea credinței lor, cu versete din Coran. cerënd prin acēsta ajutorul cerescu: "Lailach il Alach!..",

2) Punctulū despre Est al dealurilorū ce încongiura Plevna, era apēratū de duoe redute împresurate cu șanțuri și pline de oștiri Nizamī și Bași-buzuci, pe cari oștirea română le a atacatū dintr'ua dată, creșënd că este una.

3) Plevna era un adevēratū infernū armatei rusesci și celei romānesci pēnă ajunseră a o împresura din tōte părțile. Rușii, mai nainte d'a ajunge Romānii să le vinē în ajutorū, au fost bātuți sfărîmați și imprăștiați de oștirile turce cele comandate de Mușirul Osman. La Pelișat, la Grivița și în tōte părțile au căduțu numărū mare de Creștini, pēnă în ziua de 28 Noembre, când Osman a fost silitū să iasă precum leul când este scosu din vizuină...

4) În sângerosul faptū alū acestei zile, pe lângă corpurile oștei romānesci, au luatū parte și trei bataliōne rusesci, puse sub ordinele Mării Sale Domnitorului; și cari abia spre sēră au ajunsū de au intratū în reduta cea cacerită de Romāni No. 1.

5) Divisiunea a IV mergea pe ua multe de dealū, a III spre drēpta, care găsi un priporū anevoe de suitū; și Rușii veniră mai din josū despre Sudū.

6) Tōte forturile bastionate și din tōte pozițiunile, și mai cu sēmă bateriile de la șosea, ale Turcilorū, loviau asupra Romānilorū și Rușilorū în acea zi sângerosă.

7) Principala rugăciune ce fie-care Musulman este dator să facă în fie-ce zi după formele și obiceiurile religiunii lor.

8) Multe zile în urmă, între nefericiții cari așternuseră pământul cu corpurile lor zăcând fără înmormântare, între reduta turcă și cea ocupată de Români, calul cel alb al Majorului Șonțu era vădit de sentinelele noastre, cel-ce fusese căduț aprópe de tranșeurile inamicului.

9) Religiunea mahometană promite, luptătorilor ce mor pe câmpul de resbelu, fericirile paradisiului, care este situat pe pozițiuni înalte, sub un ceriu înfocat. Acolo sânt corturi tabernacole ornate cu tot felul de petre prețioase; șese-șeci de vergine numite: Huri, vin înaintea sufletului martirului, cari îl primesce cu magnificență, profum, plăceri, musică și bucurie...

10) Plevna în depărtare aprópe 8—9 kilometre de la Grivița, este situată pe lunca cea încongiurată cu dealuri despre riul Vidu. Cu ceva case mai rădicate, cu vre-ură trei geamii într'ensa și biserici creștine, abia este zărită după ce treci culmile sub care ea e ascunsă. Ast-fel la noi putem zice că are multă asemănare orașul Huși, de la care se desfășură înainte lunca Prutului.

Perdând ea Grivița, deca i se lua și întăririle de la Nordu a le Bucovului, Plevna era definitiv cucerită. Prin tranșeurile paralele dăr, cu cari din ce în ce s'apropiaș Români de tranșeurile turce, de sigur că erau să ajungă la acesta; și care fu motivul ce făcu pe Mușierul Osman să iasă.

RACHOVA 8 NOEMBRE

1) Catastrofa ce s'a întâmplată la Nicopole armatei creștine la 1396, asupra căriia Baiazet I supranumitū Fulgerul, a avut uă victorie decisivă. Armata regelui Ungariei Sigismundu a fost distrusă; acea francesă, condusă de Conetabilul Frației Philippe d'Artois și Comitele Ioan de Nevers, avu uă acciași sorte; Poloni și Moldovenii asemeni; Mircea cel bătrân, care și el a luat parte în această cruciadă, a scăpat atunci cum a putut și 'și trecu trupele dincoa de Dunăre...

2) Campania oștei rusă-română în Bulgaria la 1877—78.

Venirea și ajutorulū ce 'lū deteră Români în această campanie avu rezultate mari pentru Creștinătate. Aū fost așa de însemnate și atât de nemerite, precum când am dice : a bate cineva cuiulū tocmai când trebuie la timpă...

3) Rachova, pe ținutul dreptū al Dunărei, aprōpe de confluențul Jiului cu orașelul Bechetū care este peste Dunăre în fața sa. Orașul, numărând câte-va mii locuitori Creștini și Musulmani, e situatū pe uă cōstă rēdicatā ce cade pēnā în marginea mǎrețului sluviu; și d'asupra-i fiind încoronatā de dealuri dominante, cari o apēra din tōte părțile, cu nisece forturi de pământū și baterii, avēndū pozițiune pitorēscă și strategică.

4) Virful avangardei armatei române intrândū într'un satū de Cerchesi și Tătari, numit Galova, ai căruia locuitori fugiseră ducēndū cu dēnși ce aū putut lua din a le lorū; acesta a dat focū caselorū și șirelorū de paie cari aū arsū uă zi și uă noapte. Aste lumini ale flacărei și fumul rēdicēndu-se pēnā la noiri, aū putut fi vēdute de pe înalțimile dealului de la Rachova.

5) Aci escadronul Călărașilor de Gorjiū, cu tōte că e tēri-

mulți accidentatți, unde cavaleria nu pôte desfășura îndestulă forțele sale, totuși făcând uă șarjă asupra turcilor, a decis ôre-cum lupta acolo..

6) Bătălia de la Rachova a costat pe armata română perderea a mai mulți ofițeri și sumă de soldați. Maioru Dimitrie Giurescu și Maiorul Iene cădură morți; Maiorul Mateescu, Colonelul Măldărescu fură răniți greu. Și despre partea Turcilor, mulți morți și răniți, dimpreună cu un comandantă care fu de pe cală ucisă...

7) Atacul asupra Rachovei fuse combinată ast-felă, că : pe când o bătea despre uă parte trupele cele conduse de Col. Slăniceanu, de peste Dunăre era lovită și de Bateriile de la Bechet, a le armatei comandate de Gen. Lupu. Ast-felă Rachova, fiind prinsă între focuri și lovită de tôte părțile, numai putu rezista, și oștirea turcă câtă să se retragă părăsind întâririle ce le avusese.

8) Comandantele cetății din Rachova, a trimis vre-uă câți-va slujbași călări, să se ducă să iscodiască pe unde și cum se găsesce aședată armata română, ca să scie încotro să plece. Acei ômeni nu merseră pră departe, și se înturnară aducând scire că calea este deschisă către Lom. Turcii, atunci în nôpte făcură tötă pregătirea; și, când mai era mult pênă la diuă, și pe un timpă acoperitū de ceață, infanteria cu bagagele și cu tunurile câte le avea, eșiră din pozițiunile lorū, părăsind Rachova, spre a se retrage către Lom și Vindin. În cale, deteră peste cursa care le era întinsă dinaintea podului peste Scātu, lângă Hârlețu.

9) Turcii au aruncatū corturile și sacii cu pesmeți în apă ca să facă din ele un podū, peste care apucă de trecu tunurile, împingându-le cu umerile și cu brațele, carū chesónele cu mușiunea și carele cu bagage au fost prinse de Români.

¹⁰⁾ Ofițerii români s'au purtat cu umanitate către prizonierii turci.

¹¹⁾ Intrându armata română în Rachova, uă nenumărată mulțime de curioși,—populațiune de la Bechet și din alte părți de prin-pregiură, umpluseră Dunărea de bărci, spre a veni împreună cu pontoncele cari trecea oștirea peste Dunăre, cari nici numai avău locu în acestu orașu.

SMÂRDANUL 12 IANUARIE

¹⁾ Din toate întăririle ce au lucratu Turcii în timpul resbelului spre a asigura cetatea Vidinului, mai însemnate au fost cele de la Smârdan: mai multe lunete legate între dișele cu șanțuri în zigzag. Când au venit Români, aceste forturi erau pline cu oștire Nizami și înălțimile garnite cu tunuri. Pe de altă parte oștirea și cavaleria din Vidin făcêu eșire spre a veni în ajutorul acestora.

²⁾ Oștirea turcă, pe lângă comandanți ei, are tot-d'auna cu dinsa imami hogi, preoți mahometani, cari le escită luptătoriloru enthusiasmu în timpul resbelului, recitându în auđu lorü versete încorageatøre din Coran.

³⁾ Cu trei zile înainte atacului de la Smârdan, Turcii, servinduse tot-d'auna de astuție și stratageme, căutându de mai multe ori să surprindă pe Români, au venit forte de dimineță să atace satul Tatargicu. Români cari erau acolo priveghindü bine, cum îi vedu, i a pus pe gônă din capul satului, salutân-

du-î cu vre-ură câte-va salve de tunuri bine îndreptate asupra lor.

4) Cu organizarea militară care o avură Turcii, toți cetățenii turci din Vidin erau ostași rezerviști (redifi) de artilerie (topci).

5) La unu din flancuri, Dorobanții au trebuit să trecă pînă apă. Turcii, când i a vădut pe celălalt țărm, fiind-că era întinericime cu ceață, s'au pomenit d'odată că ei sîntă sub întăririle lor.

6) După lupta de la Smârdan, regimentul al șeselea de linie, precum s'a făcut și cu alte regimente,—a fost decorat, pentru heroica sa conduită și bravuri cari le a făcut.

7) În cele din urmă, Turcii, fiind copleșiți de către Români, și dupe somarea acestora, nu voră sa dea armele. Armata Linie și Dorobanții au fost siliți să intre în șanțuri și să 'î forțeze.

8) Uă sumă de prizoneri soldați și ofițeri turci se iaă prinși... Tunuri, munițiune, drapeluri cadă în mâinile Românilor, dupe sângerăsa acea luptă la Smârdan.

9) Sperăm că națiunea bulgară, pentru recunoscință, va redica un monument în memoria acestor martiri luptători români, cari au murit acolo, spre a 'î da ei viață,—libertate!..

RECRUȚII INTR'UN ATAC LA PLEVNA IA STINDARDULU

1) În resbelul de la anul 1859—60 între Ispania cu Marocul, Generalul Prim, ca să încorageze batalionele de Cordova,

ce începuseră să se retragă de dinaintea Maurilor, la Castillejos, cari disputa prin uă luptă înverșunată uă pozițiune dominantă pe care era aprôpe s'o ia, disul generalu Ispaniolu se repede călare și apucă stindardul, cu care venindă în miđlocul trupelor, le ȃice: «Băieți, acestu stindardu este al Ispaniiei; mergu cu elu înaintea Maurilor, veniți cu mine!..» Ispaniolii, încorageați ast-felū când vȃdură pe generalu că înaintează cu uă escortă de 15 ômeni și cu un cornistū abia un copilū ca de 16 ani, se întörnă plini de bărbăție; și, în aventul lorū cel mare, bate pe Mauri și le ia înapoi pozițiunea pe care acestia o ocupaseră.

Dinaintea tranșeurilor la Plevna, vȃdurămū un comandante de brigadă din al 7-lea și al 2-lea de linie, fiindū travestitū cu îmbrăcăminte de dorobanțū, că a aruncat de mai multe-orī drapelulū dinaintea focurilorū inamicului, ca să facē regimintele să înainteze eșindū din tranșeurile lorū.

Ne permiserămū să facemū alusiune la acestū faptū, prin scena ce o descriserămū cu recruții români.

4/11/1877
C. G. G.

ARMATA ROMÂNĂ DIN TIMPI ANTI-REGULAMENTARI*)

Facem această explicațiune, spre a avea lectorul în trecăt uă idee de portul și armamentul acestor vechi militari români cari erau în țeară mai 'nainte de înființarea oștirei la noi prin Regulamentul-Organic. Ostașii p'atunci se numiau Catane și Slujitori, adică : catanele județelor sub mai multe căpităni, cele de plaiuri, de potere, de plăși și a le isprăvnicatului.

Din toate catanele țerei Gorjiului avea și uă căpitănie cu numire de : Catane-de-predați, (așa se numiau ei din vechime) cari se compunea din bandiții ce se predau, și îi erta Domnitorul, cu condițiune d'a fi înrolați pentru un ore-care timp în acestu corp, și erau scutiți de toate dările către Statu.

Plăieșii erau Catanele plaiului cari serviau pentru paza graniței și de a prinde pe tâlchari din plaiu. Li se mai dicea acestora și Vânătorii-de-munte. Ei aveu uă căpetenie a lor ce se numia : Vătasu-de-plaiu..

Catanele erau îmbrăcați cu un portu românesc : ghebă găitănită sau negăitănită și cu împestrităuri de postavu fețe, nădragi de dimie albă, căciulă negră de oie, și cu opinci cu obiele albe, sau vârgate, și cu curele înfășurați pe picioru pînă în susu pe pulpă. Gradele inferiore, precum Ciaușii și Căprarii, unii pur-

tau și cisme. Ei erau încinși peste brâu cu sileafu de pele, cu duoë sau trei despărțituri înlăuntru, în care ținea pistólele, cuțitu și iataganu, pe cari le acoperea cu uă moșama pe d'asupra ferindule de un timpu umidü; și avéu pușcă (sinéța) cu cremenă, unü cu țeava mai lungă și alți mai scurtă; purtându palașca în care ținea testelele de fișecuri (cartușe); cu epingéoa țerénescă négră de lână, ce le servia de manta, din a căriia iaca din spate, forma uă glugă pe timpü de plóie; și avëndü cu dênși traista cu merinde când mergéu în campanie. Ast-felü erau ei armați¹⁾. Când era rësbelü și se chiăma ómenii la arme, cei veniți de bună voia lorü se numiaü: Pandurü (volontari). Când serviaü sub arme la resbelü li se plătia câte cincü lei pe lună solda lorü.

Grigorie Ghica Vodă, cel d'ântéiü Domnú român dupé revoluțiunea de la 1821, a desființat pe străini și a format uă oștire națională compusă numai de Români, care s'a numit: Pandurii domnesci, ce serviaü cu rândulü, și în fie-ce rândü întraü câte 400 ómeni. Ei erau investiți cu dulamă cu cepchene, cu căciulă lățosă de lână pe capü, și armați cu puscü.

Dupé resbelulü de la 1829 între Ruși și Turci, s'a for-

¹⁾ Căpitaniü, când mergéu la resbelü, împărțiaü fie-căruii ostașü câte șépte, opt, sau dece testel [redacted] de deca focurü; pe cari, parte din ele le ținea în palașcu, ear celelalte le punea în traistă. Li se dedia asemeni și câte patru cincü cremenü, cari erau legate invälite cu plumbü, de a schimba la trebuiță pe cele cari se usaü.

mat în România oștirea cea permanentă cu puscă cu baionetă, care, după Regulamentul-Organic, era numită: Strajă pământenească, sau Miliție. Comandantele superioră al acestei armate, (Spătaru) la început, era Alexandru Vodă Ghica, fostul Caimacam în Craiova; și ofițerii ei superiori, cei d'ântei boieri, precum: Gostache Ghica, Manolache Băleanu, Florescu, Filipescu etc. precum și câți-va dintre vechii căpitanii ai pandurilor; și toți feciorii de boieri fură puși în grade echivalente cu rangurile cari ei le aveau civile. După aceea armata s'a organizată, și cu timpul s'a dezvoltat mai mult... Sub Bibescu Vodă, s'a înființat Pompierii (un batalion) și s'a format școala militară.

În timpul lui Stirbei-Vodă s'a organizat oștirea teritorială, cu numire de: grăniceri pentru a păzi granițele (dorobanți actuali) și Călărași, cari mai înainte se dăceau dorobanți, cei ce făceau serviciu la prefecturi și la subprefecturi prin județe în țară.

Unirea Țerilor sub Cuzea Vodă, aduse cu sine dezvoltări mari. Moldova având organizarea sa militară, de la Michai Vodă Sturzia, precum și Grigore Ghica, a fost uă de serbătoare venirea în Capitală, la 20 Martie 1859, a două batalione de Muschetari moldoveni sub comanda Colon. Duca. Sub Cuzea Vodă, cadrele oștei și efectivul ei se adăogiră și se măriră în nise proporțiuni respectabile.

S... oștirea s'a redicat la sapte ca acelea ce meritară a fi recunoscute de Europa, și România se făcu Independentă.

F I N E .

10974 75

OPERILE CELE MAI NOUI PUBLICATE

Ostenii Români 1877—78	80 bani.
Trei sergenti Campania Româniloru în Bulgaria	trei lei.

L. M.